

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Gospodarski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2018:I.CPG.1318.2016

Evidenčna številka: VSL00009529

Datum odločbe: 21.02.2018

Senat, sodnik posameznik: Maja Jurak (preds.), Milojka Fatur Jesenko (poroč.), Lidija Leskošek Nikolič

Področje: CIVILNO PROCESNO PRAVO - OBLIGACIJSKO PRAVO - POGODBENO PRAVO

Institut: sodna poravnava - razlaga spornih določb - podjemna pogodba - odstop od pogodbe - neznatna napaka - odstop po volji naročnika - višina plačila - prihranjeni stroški

Zveza: OZ člen 82, 106, 638, 648

Jedro

Subjektivno dojemanje tožene stranke glede vsebine sodne poravnave pri njeni razlagi ni pomembno, zato pritožnica ne more doseči uporabe razlagalnega pravila iz drugega odstavka 82. člena OZ niti s sklicevanjem na to, da se je tudi njen zastopnik kot pravni strokovnjak ob sklepanju poravnave nedvomno zavedal, da je treba s poravnavo popolnoma urediti razmerja med strankama.

Res je, da tožeča stranka kljub poskusom ni uspela odpraviti napake v zvezi z izdelovanjem varnostnih kopij. A pritožnica spregleda to, kar je ugotovilo prvoinstančno sodišče, sledeč izvedenčevemu mnenju - da je šlo v tem delu le za enega od manjših segmentov pogodbenih obveznosti tožeče stranke, s tem pa za napako v neznatnem delu obveznosti, ki naročnikovega odstopa od pogodbe ne upravičuje (niti ob naknadnem roku).

Naročnik lahko odstopi od pogodbe o delu zaradi napak izpolnitve, ne da bi prej (neuspešno) zahteval odpravo napak, le v situacijah iz 638. člena OZ. Napake v običajnih lastnostih (lastnosti, ki bi jih glede na specificirano naročilo in poslovne potrebe tožene stranke moral imeti izdelek tožeče stranke po pravilih stroke, pa niso nič drugega kot običajne lastnosti *izdelka*), pa v ta okvir ne sodijo.

Ker tožena stranka ni dokazala, da bi bili razlogi za njen odstop od Pogodbe na strani tožeče stranke, je sodišče prve stopnje njen odstop od Pogodbe pravilno pravno kvalificiralo kot odstop po volji naročnika.

Trditveno in dokazno breme glede omejitve podjemnikove pravice do polnega plačila je prvenstveno na naročniku.

Izrek

I. Pritožba se zavrne in se v izpodbijanem delu (I. in III. točka izreka) potrdi sodba sodišča prve stopnje.

II. Pravdni stranki krijeta sami svoje stroške pritožbenega postopka.

Obrazložitev

Odločitev sodišča prve stopnje in pritožba

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo (popravljen s sklepom z dne 30. 9. 2016) razsodilo, da je tožena stranka dolžna tožeči stranki plačati 200.655,96 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 27. 11. 2007 do plačila (I. točka izreka), tožbeni zahtevek za plačilo zakonskih zamudnih obresti za čas od 20. 7. 2005 do 27. 11. 2007 pa je zavrnilo (II. točka izreka). Sklenilo je še, da mora tožena stranka tožeči povrniti stroške postopka z morebitnimi zamudnimi obrestmi (III. točka izreka).

2. Zoper sodbo je tožena stranka vložila pritožbo iz vseh pritožbenih razlogov. Pritožbenemu sodišču predlaga, da pritožbi ugodi in izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbeni zahtevek zavrne, tožeči stranki pa naloži, da ji povrne pravdne stroške. Podrejeno predlaga, da pritožbeno sodišče prvostopenjsko sodbo razveljavi ter zadevo vrne sodišču prve stopnje v ponovno sojenje.

3. Pritožba je bila vročena tožeči stranki in stranskemu intervenientu. Tožeča stranka je na pritožbo odgovorila in predlagala njeno zavrnitev ter priglasila stroške pritožbenega postopka.

Utemeljenost pritožbe

4. Pritožba ni utemeljena.

1. O razlagi sodne poravnave

5. Pritožnica sodišču prve stopnje očita, da je pri razlagi sporne določbe iz II. točke sodne poravnave, sklenjene med pravnima strankama v gospodarskem sporu pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani I Pg 290/2005,¹ napačno uporabilo določbe 82. člena Obligacijskega zakonika, od tu OZ, saj bi moralo iskati skupen namen pravnih strank (ne pa se držati napisanega).

6. Sodna poravnava je v materialno pravnem smislu pogodba. Zato tudi za njeno razlago veljajo pravila o razlagi pogodb. Pogodbene določbe pa se uporabljajo predvsem tako, kot se glasijo.² Po uveljavljenem stališču v sodni praksi pride razlaga pogodbениh določb z iskanjem skupnega namena pogodbenikov, ob upoštevanju načel obligacijskega prava,³ v poštev šele, če je njihov jezikovni pomen tak, da dopušča več različnih razlag. Dogovor iz II. točke sodne poravnave, po katerem pravdni stranki s sklenitvijo te sodne poravnave druga proti drugi nimata več "nikakršnega zahtevka iz vseh vtoževanih temeljev pravde I Pg 290/2005" pa je jassen in ga glede na njegovo besedilo, tudi po prepričanju pritožbenega sodišča, ni mogoče razlagati drugače, kot tako, da sta pravdni stranki s to sodno poravnavo rešili samo zahtevke, povezane s po Pogodbi št. 2011-04-744712 z dne 28. 9. 2004⁴ že opravljenim delom, in tiste, povezane z vprašanjem ničnosti te Pogodbe. Da bi bilo besedilo tega dogovora pomensko odprto, končno ne trdi niti pritožnica.

7. Res je, da lahko tudi na videz jasno pogodbeno določilo postane sporno, če stranki z ustreznimi navedbami o dejanskih okoliščinah konkretnega primera (na primer o kontekstu izjave ali o okoliščinah pogajanj) uspe poroditi dvom o njegovi jasnosti.⁵ A česa takega v tem sporu pritožnici ni uspelo. Njene navedbe o tem, da je bil skupni namen strank v razrešitvi vseh zahtevkov, ki bi izhajali iz odpovedi Pogodbe, ki je predmet tega spora, in o tem, da sodna poravnava s takšno vsebino, kot ji jo je pripisalo prvoinstanjsko sodišče, za nobeno od strank nima smisla (pri čemer tega, zakaj za tožečo stranko to, da si zadrži možnost uveljavljanja odškodninskih zahtevkov, ne bi imelo smisla, ne pojasni), niso takšne, da bi kazale na možnost drugačne razlage dogovora, kot pa izhaja iz njegovega besedila.

8. Pritožnica zmotno meni, da bi sodišče prve stopnje moralo iskati skupen namen in zato zaslišati udeležence poravnalnega naroka, na katerem je bila sklenjena sodna poravnava, (že) zato ker pravdni stranki sodno poravnavo različno razumeta. Takšen, subjektivistični pristop k razlagi pogodb, po katerem je določba sporna že, če jo stranki različno razumeta, je v naši sodni praksi presežen. Subjektivno dojemanje tožene stranke glede vsebine sodne poravnave pri njeni razlagi ni pomembno, zato pritožnica ne more doseči uporabe razlagalnega pravila iz drugega odstavka 82. člena OZ niti s sklicevanjem na to, da se je tudi njen zastopnik kot pravni strokovnjak ob sklepanju poravnave nedvomno zavedal, da je treba s poravnavo popolnoma urediti razmerja med strankama.

9. Glede na okoliščine konkretnega primera torej ni bilo nobenega razloga za odstop od uporabe razlagalnega pravila iz prvega odstavka 82. člena OZ in za iskanje drugačne vsebine volje strank, kot pa izhaja iz besedila sodne poravnave. Zato sodišče prve stopnje s tem, ko je zavrnilo dokaze z zaslišanjem strank in predlaganih prič, ki jih je tožena stranka predlagala za dokazovanje svojih trditev o skupnem namenu strank, ni kršilo pritožničinih procesnih pravic, zlasti ne pravice do sodelovanja v postopku iz 8. točke drugega odstavka 339. člena ZPP.

10. Zaključek prvoinstanjskega sodišča, da pravdni stranki s sodno poravnavo, sklenjeno v gospodarskem sporu I Pg 290/2005, nista upoštevali tudi zahtevka za plačilo razlike med dogovorjenim in opravljenim delom, ki je predmet te pravde, je tako pravilen. In ker sta bila predmet gospodarskega spora I Pg 290/2005 le zahtevka iz naslova plačila za opravljeno delo in iz naslova ničnosti Pogodbe, ne pa zahtevkov, ki je predmet te pravde, je prvoinstanjsko sodišče pravilno zaključilo tudi, da je ta tožba dovoljena.

2. O odstopu od Pogodbe

11. Pritožnica graja uporabo določbe 648. člena namesto 106. člena OZ. Vztraja pri tem, da so njen takojšnji odstop od Pogodbe opravičevala ravnanja tožeče stranke, ki so ji vzbudila dvom v njeno strokovnost in ji porušila zaupanje v to, da bodo dela opravljena pravočasno in kvalitetno. V zvezi s tem se sklicuje na napake in pomanjkljivosti tožničinega izdelka, na svoje brezuspešno pozivanje k odpravi napak in na neustreznost tožničinih navodil.⁶ A dejanske okoliščine konkretnega primera, tudi po presoji pritožbenega sodišča, ne opravičujejo njenega takojšnjega odstopa od Pogodbe iz razlogov, ki bi bili na strani tožeče stranke.

12. Kot je pojasnil sodni izvedenec za informatiko in programsko opremo,⁷ in kar je za zadevo bistveno, je imela programska oprema, ki jo je izdelala tožeča stranka, res nekaj napak, toda ne takih, ki jih ne bi bilo mogoče odpraviti v razumnem času ali zaradi katerih programska oprema ne bi bila funkcionalna ali ne bi izpolnjevala vseh nalog, ki jih je tožena stranka pričakovala. Pritožbeno sklicevanje na izvedenčeve ugotovitve, da je bilo z izdelavo programa opravljeno polovično delo; da program ni bil narejen kakovostno in da ne vsebuje vseh elementov, ki bi jih pričakovali, ni prepričljivo, saj ne upošteva njegovih

ostalnih ugotovitev. Izvedenec je namreč tako v pisnem mnenju kot ob zaslišanju navedel, da je bila programska oprema v vseh pomembnih pogledih skladna z naročilom tožene stranke in da je izpolnjevala vse funkcije, ki jih je pričakovala tožena stranka, ne glede na to, da pri sami "interni zgradbi *izdelka*" po njegovem mnenju niso bili v celoti upoštevani strokovni standardi in dobre poslovne prakse.⁸ In v tem kontekstu celotnega mnenja je treba razumeti tudi vsebino izvedenčeve izjave, ki jo je podal na zaslišanju⁹ in na katero se zdaj sklicuje pritožnica.

13. Res je, da tožeča stranka kljub poskusom ni uspela odpraviti napake v zvezi z izdelovanjem varnostnih kopij. A pritožnica spregleda to, kar je ugotovilo prvostopenjsko sodišče, sledeč izvedenčevemu mnenju - da je šlo v tem delu¹⁰ le za enega od manjših segmentov pogodbenih obveznosti tožeče stranke, s tem pa za napako v neznatnem delu obveznosti, ki naročnikovega odstopa od pogodbe ne upravičuje (niti ob naknadnem roku). Zato s svojimi pritožbenimi očitki, ki so uperjeni v to napako (o neustreznosti navodil in o brezuspešni odpravi napake), tožena stranka v tej zadevi zase ne more doseči ugodne odločitve. Pritožnica ne more uspeti niti s (presplošnim) sklicevanjem na neuspešno pozivanje k odpravi (ostalih) napak, saj ne pove niti tega kdaj, koga in v zvezi s katero napako naj bi pozivala. Poleg tega je bilo v postopku na prvi stopnji ugotovljeno (pritožba pa tega ne izpodbija), da tožeči stranki ni mogoče očitati napak v zvezi z ročnim oziroma samodejnim prenosom podatkov, v zvezi s takojšnjim prenosom aplikacije v produkcijsko okolje, niti v zvezi z izobraževanjem uporabnikov. Ugotovljeno je bilo tudi, da se je z vzpostavitvijo ene od tožničinih aplikacij v produkcijskem okolju res porušil del že delujočega sistema, vendar pa je tožeča stranka ne samo pristopila k odpravi te napake, ampak jo je tudi popravila.

14. Končno je neutemeljeno tudi pritožbeno stališče, po katerem takojšnji odstop od Pogodbe opravičuje že to, da izdelek tožeče stranke ni imel lastnosti, ki bi jih moral imeti po pravilih stroke glede na specificirano naročilo in poslovne potrebe tožene stranke. Naročnik namreč lahko odstopi od pogodbe o delu zaradi napak izpolnitve, ne da bi prej (neuspešno) zahteval odpravo napak, le v situacijah iz 638. člena OZ.¹¹ Napake v običajnih lastnostih (lastnosti, ki bi jih glede na specificirano naročilo in poslovne potrebe tožene stranke moral imeti izdelek tožeče stranke po pravilih stroke, pa niso nič drugega kot običajne lastnosti *izdelka*), pa v ta okvir ne sodijo.

15. Presoja prvostopenjskega sodišča, iz katere izhaja, da niti značilnosti napak tožničine izpolnitve, niti njena druga ravnanja pri opravi posla niso bila takšna, ki bi očitno kazala na to, da tožeča stranka napak ne bi bila sposobna uspešno odpraviti, se tako pokaže kot pravilna, pritožbeni očitki pa neutemeljeni. Ker tožena stranka ni dokazala, da bi bili razlogi za njen odstop od Pogodbe na strani tožeče stranke, je sodišče prve stopnje njen odstop od Pogodbe pravilno pravno kvalificiralo kot odstop po volji naročnika iz 648. člena OZ.

3. O višini plačila

16. Kadar naročnik uresniči svojo odstopno pravico po 648. členu OZ, podjemnik obdrži svoj izpolnitveni zahtev - od naročnika ima pravico zahtevati plačilo zneska, za katerega sta se stranki s Pogodbo dogovorili za opravljen posel, zmanjšan za koristi, ki jih je imel zato, ker mu posla ni bilo treba končati (stroški, ki jih ni imel, pa bi jih moral imeti, če pogodba ne bi bila razdrta, in tisto, kar je zaslužil ali namenoma ni hotel zaslužiti drugje). Sodišče prve stopnje je tožeči stranki tako prisodilo preostanek dogovorjenega plačila v višini 627.049,92 EUR, zmanjšan za 376.229,89 EUR stroškov, ki jih tožeča stranka, zato, ker ji posla ni bilo treba dokončati, ni imela, vse brez neplačanega davka na dodatno vrednost v višini 50.163,99 EUR. Štelo je, da tožena stranka višini tožbenega zahtevka ni substancirano ugovarjala.

3. 1. Dogovorjeno plačilo

17. Pritožbeni očitke, da je prvostopenjsko sodišče glede ugotovljene višine pogodbeno dogovorjenega plačila napačno uporabilo domnevo priznanja neprerekanih dejstev iz drugega odstavka 214. člena Zakona o pravdnem postopku, od tu ZPP, ker naj bi tožbene trditve o višini dogovorjenega plačila štelo za priznane, čeprav jim je tožena stranka obrazloženo nasprotovala, ni utemeljen. Tožena stranka je ves čas postopka na prvi stopnji tožbenim trditvam o višini pričakovanega dogovorjenega plačila po Pogodbi nasprotovala (le) z navedbo, da je bila pogodbeni vrednost določena okvirno in da ni nujno, da bi storitve tožeče stranke takšno vrednost tudi dosegle, pri čemer tega, zakaj naj storitve ne bi dosegle dogovorjenih okvirnih vrednosti, ni pojasnila.¹² Če se tožena stranka z navedbami tožeče stranke o višini pogodbeno dogovorjenega plačila¹³ ni strinjala, bi morala določno in obrazloženo povedati ne samo to, s katerimi njenimi navedbami se ne strinja, ampak tudi zakaj se ne strinja.¹⁴ Tožena stranka pa svojemu izjavnemu bremenu v tem delu, tudi po prepričanju pritožbenega sodišča, ni zadostila. Zato je prvostopenjsko sodišče tožbene trditve o višini pogodbeno dogovorjenega plačila, pravilno obravnavalo kot neprerekane.

18. Prvostopenjsko sodišče je kot nepomemben za odločitev v tej zadevi utemeljeno zavrnilo tudi ugovor tožene stranke, da za obveznosti, ki bi zapadle v plačilo v letih 2006 in 2007, ni pravne podlage, ker ni prišlo do sklenitve aneksa iz četrtega odstavka 7. člena Pogodbe in ker v proračunu ni bilo zagotovljenih sredstev.¹⁵ Pravdni (in pogodbeni) stranki sta namreč medsebojne pravice in obveznosti v zvezi z izdelavo, vzpostavitvijo, delovanjem in vzdrževanjem Centralne evidence kaznovanja ter izobraževanjem uporabnikov, uredili s Pogodbo.¹⁶ Z njo sta določili posle, ki se jih je zavezala opraviti tožeča stranka,¹⁷ pa tudi obveznosti tožene stranke, ki se je med drugim tožeči stranki zavezala poravnati vse obveznosti, dogovorjene s to Pogodbo, pogodbeno ceno pa plačati v 60 dneh po prejemu računa.¹⁸ S Pogodbo sta stranki določili tudi skupno pogodbeno ceno v višini 192.000.000 SIT z upoštevanim davkom na dodano vrednost in predvideli višino plačil za posamezna koledarska leta od 2005 do 2007.¹⁹ Glede na takšno vsebino pogodbenega dogovora ne more biti nobenega dvoma o tem, da se je z njim med pravnima strankama vzpostavilo pogodbeno razmerje.

19. Res je, da sta pogodbeni stranki v Pogodbi določili, da bo tožena stranka prevzemanje obveznosti, ki zapadejo v plačilo v letih 2006 in 2007, v skladu s tretjim odstavkom 21. člena Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2004 in 2005, uredila z aneksom k tej Pogodbi.²⁰ A ta pogodbeni določba na tožnično obligacijsko pravico, od tožene stranke zahtevati izpolnitev prevzetih pogodbenih obveznosti, nima nobenega vpliva. Toženka je namreč obveznost nasproti tožeči stranki, da ji bo plačala za opravljeno delo, prevzela že s Pogodbo. Pri pogodbeni določbi iz četrtega odstavka 7. člena Pogodbe, na katero se sklicuje pritožnica, gre zgolj za to, da je Ministrstvo za notranje zadeve, ki je sklenilo Pogodbo v imenu Republike Slovenije, pri prevzemanju obveznosti s pogodbami, ki zahtevajo plačilo v prihodnjih proračunskih letih (kakršna je tudi obravnavana), kot neposredni proračunski uporabnik podvrženo posebnim pravilom s področja javnih financ, ki mu dopuščajo prevzemanje takšnih obveznosti le, če so za ta namen že planirana proračunska sredstva.²¹ Ali je Ministrstvo za notranje zadeve ta pravila upoštevalo ali ne, je lahko le stvar razmerja med njim, vlado in državnim zborom,²² nikakor pa ne more biti stvar pogodbenega razmerja med tožečo in toženo stranko. Čim je tako, je jasno, da določba iz četrtega odstavka 7. člena Pogodbe ne more pomeniti tega, da bi toženkina obveznost plačila za opravljeno delo nastala šele z morebitno sklenitvijo aneksov, kot skuša prikazati pritožnica.

20. Ker dokazni postopek ni namenjen dokazovanju neprerekanih, pavšalno prerekanih in nerelevantnih dejstev, sodišče prve stopnje v zvezi s toženkinimi ugovori zoper višino dogovorjenega plačila (že zato)²³ pravilno ni izvajalo nobenih dokazov ne v zvezi z njenim sklicevanjem na to, da pravne podlage za

obveznosti, ki bi zapadle v plačilo v letih 2006 in 2007 sploh ni bilo, ne v zvezi z njenim ugovorom o tem, da ni nujno, da bi storitve tožeče stranke dosegle dogovorjene vrednosti. Zahteva po enakem varstvu pravic, ki izhajajo iz 22. člena Ustave Republike Slovenije in se mora odražati tudi v dokaznem postopku, pa tudi ne pomeni, da bi imela pravdna stranka pravico do izvedbe vseh dokazov, ki jih predlaga.

3. 2. Prihranjeni stroški

21. Materialnopravno izhodišče prvostopenjskega sodišča, po katerem je tožeča stranka glede višine prihranjenih stroškov postavila minimum sklepčnih trditvev, je pravilno. Pojasnila je, kateri stroški bi ji nastali z nadaljnjim izvrševanjem Pogodbe (stroški za polovico vseh zaposlenih, stroški pisarniškega materiala, elektrike, telefona, pošte, upravljanja in najemnine), pa tudi to, kako je prišla do njihove skupne višine 376.229,89 EUR, ki je prihranjeni stroški v obdobju 30 mesecev, računano od začasne ustavitve del do izteka pogodbenega roka, gotovo niso presegli (saj je mesečni strošek za vse zaposlene v letih 2004 in 2005 znašal približno 10.000 EUR mesečno, ostali stroški, ki so odpadli na izvrševanje predmetne Pogodbe pa tudi niso presegali 4.000 EUR mesečno).²⁴ Šele če bi tožena stranka nasprotovala višini zahtevka na tej podlagi, torej glede upoštevanja prihranjenih stroškov, bi morala tožeča stranka utemeljiti in dokazati, da zaradi toženkega odstopa od Pogodbe pri svojem poslovanju ni imela večjih prihrankov od zatrjevanih. Tožena stranka pa višini prihranjenih stroškov v postopku na prvi stopnji ni nasprotovala. Zato tožeča stranka svojih trditvev, ki same po sebi zadoščajo za sklepčnost, tudi ni bila dolžna dopolnjevati.

22. Glede pritožničnih navedb, da se zoper trditve o prihranjenih stroških zaradi nepoznavanja podatkov o poslovanju tožeče stranke ni mogla braniti bolj, kot se je, velja poudariti, da tožena stranka v postopku na prvi stopnji navedbam o višini prihranjenih stroškov sploh ni nasprotovala. Njen ugovor, podan v odgovoru na tožbo, da "iz previdnosti prereka tudi višino tožbenega zahtevka", je ostal pavšalen in kot tak neupoštevten, na navedbe tožeče stranke o prihranjenih stroških, podane v pripravljalni vlogi, pa tožena stranka ni odgovorila niti kasneje. Šele iz njenih pritožbenih navedb²⁵ je razvidno, katerim stroškom nasprotuje in zakaj, toda te navedbe so prepozne²⁶ in le potrjujejo pravilnost stališča sodišča prve stopnje o neprerekanosti prihranjenih stroškov. Tudi pritožnično sklicevanje na nevedenje je prepozno. Ko gre za dejstva, ki ne izvirajo iz zaznavne sfere stranke, lahko slednja učinek domneve priznanja sicer res prepreči z izjavo, da jih ne pozna. Tožena stranka pa česa takega v postopku na prvi stopnji ni trdila, kaj šele ustrezno pojasnila. Ker tožena stranka svojemu izjavnemu bremenu ni zadostila, je sodišče prve stopnje tožbene trditve o prihranjenih stroških pravilno obravnavalo kot neprerekane (in torej priznane), tako kot mu to nalagata določbi prvih dveh odstavkov 214. člena ZPP.

3. 3. Zaslužek drugje

23. Pritožbeni očitki nepravilne porazdelitve trditvenega in dokaznega bremena glede omejitve tožnične pravice do polnega plačila zaradi zaslužka s posli, ki jih je prevzela namesto odpovedanega, ni utemeljen. Trditveno in dokazno breme glede omejitve podjemnikove pravice do polnega plačila po 648. členu OZ²⁷ je namreč prvenstveno na naročniku. Če naročnik višini zahtevka ugovarja (tudi) na tej podlagi, pa se trditveno in dokazno breme premakne na podjemnika, ki je šele nato dolžan postaviti konkretne trditve, s katerimi utemelji, da podlag za takšne odtegljaje ni bilo - da npr. zaradi razbremenitve ni mogel iskati zaslužka drugje in da se mu tudi ni namerno izogibal. Če pa naročnik v zvezi s tem ne ugovarja ničesar, tudi podjemnik ni dolžan posebej utemeljevati in dokazovati, da za odtegljaje ni podlag.²⁸ In takšna je bila tudi situacija v obravnavani zadevi. V postopku na prvi stopnji namreč tožena stranka tega, da bi morala tožeča stranka pri višini svojega zahtevka upoštevati tudi (možnost za) zaslužek drugje, sploh ni

ugovarjala. In zato tudi do prevalitve trditvenega in dokaznega bremena na tožečo stranko, za kar se zavzema pritožnica, ni moglo priti. Do tega bi prišlo šele, če bi tožena stranka višini tožbenega zahtevka ugovarjala ravno na tej podlagi.

24. Dejansko stanje v sodbi VSL I Cpg 465/2013 z 13. 5. 2014, na katero se sklicuje pritožnica, je bilo drugačno in zato za zaključek o razporeditvi trditvenega in dokaznega bremena glede odtegljaja zaradi tožničinega zaslužka drugje, v tej zadevi ne more biti relevantna. Naročnik je namreč v postopku na prvi stopnji obrazloženo ugovarjal višini zahtevka ravno glede odtegljajev, saj se je skliceval na določbo splošnih pogojev poslovanja, s katero sta se pogodbenika o tem izrecno dogovorila, podjemnik pa glede višine zahtevka ni podal nobenih navedb.

25. Pritožnica sodišču prve stopnje v zvezi z ugotovitvijo, da tožeča stranka namesto poslov po Pogodbi ni prevzela in opravila drugih poslov, očita tudi napačno uporabo določb o prekluziji iz 286. člena ZPP. Meni, da bi sodišče prve stopnje zaradi presenetljivega pravnega stališča pritožbenega sodišča o uporabi določbe 648. člena OZ in o porazdelitvi trditvenega in dokaznega bremena, moralo upoštevati njene trditve in dokaze v zvezi s tožničnim poslovanjem, ki jih je podala oziroma predložila po drugem razveljavitvenem sklepu pritožbenega sodišča.²⁹

26. Drži sicer, da je tožeča stranka v postopku na prvi stopnji svoj zahtevek gradila na določbah o povračilu izgubljenega dobička in ne na določbi o odstopu od pogodbe po volji naročnika. V to smer je, do drugega razveljavitvenega sklepa, tekkel tudi postopek prvostopenjskega sodišča. Vendar pa je tožeča stranka svoj zahtevek na prvi stopnji utemeljevala prav z obveznostjo tožene stranke, da ji izplača dogovorjeno plačilo (ker je od Pogodbe odstopila brez njene krivde). Točno to je (že) v odgovoru na tožbo ugotovila tudi sama tožena stranka.³⁰ Ne nazadnje bi bila celo v odškodninskem sporu zaradi povračila izgubljenega dobička tožena stranka tista, ki bi (po tretjem in četrtem odstavku 243. člena OZ) morala zatrjevati in dokazati okoliščine, ki so podlaga za zmanjšanje odškodnine (da torej tožeča stranka med nastajanjem škode le-te ni zmanjšala z ustreznimi ukrepi). In končno - stališče, da je trditveno in dokazno breme glede omejitve podjemnikove pravice do polnega plačila prvenstveno na naročniku, izhaja tudi iz sodne prakse, kjer je bilo to vprašanje že večkrat obravnavano. V takšnih okoliščinah pa bi lahko tožena stranka, ob skrbni pripravi in preučitvi zadeve, takó pravno kvalifikacijo po 648. členu OZ, kot porazdelitev trditvenega in dokaznega bremena, kakršna je bila upoštevana v tem sporu, predvidela tudi sama. Skrbna stranka mora namreč upoštevati vse predvidljive pravne kvalifikacije spornega razmerja in temu primerno navesti vsa dejstva, ki so z vidika teh pravnih kvalifikacij relevantna.

27. Po povedanem je jasno, da je bila pritožnica za učinkovito izjavo v postopku prikrajšana zaradi svojega lastnega ravnanja in ne zaradi kršitev njenih ustavnih ali procesnih pravic s strani sodišča. Očitek pritožnice, da pred prejemom drugega razveljavitvenega sklepa ni mogla pričakovati, da bodo te trditve in dokazi relevantni, se tako pokaže kot neutemeljen, stališče prvostopenjskega sodišča, da so njene trditve in dokazi, ki jih je podala po prvem naroku za glavno obravnavo prepozni, pa pravilno.

Sklepno

28. Pritožbeni očitki torej niso utemeljeni. Izpodbijana odločitev prvostopenjskega sodišča, po kateri mora tožena stranka tožeči stranki plačati preostanek dogovorjenega plačila, zmanjšan za prihranjene stroške, je pravilna in zakonita. Ker pritožbeno sodišče niti ob uradnem preizkusu sodbe ni zasledilo nobenih kršitev iz drugega odstavka 350. člena ZPP, je pritožbo zavrnilo in sodbo sodišča prve stopnje v izpodbijanem delu potrdilo, tako kot mu to nalaga določba 353. člena ZPP.

Pritožbeni stroški

29. V skladu s prvim odstavkom 165. člena in prvim odstavkom 154. člena ZPP je pritožbeno sodišče odločilo tudi o stroških, ki so nastali v pritožbenem postopku. Tožena stranka, ki s pritožbo ni uspela, v skladu s prvim odstavkom 154. člena ZPP, sama krije svoje stroške pritožbenega postopka. Ker odgovor na pritožbo ne izpolni kriterijev potrebnosti iz 155. člena ZPP, pa mora tudi tožeča stranka zanj sama kriti stroške.

¹ Glej prilogo C2 sodnega spisa.

² Razlagalno pravilo iz prvega odstavka 82. člena OZ.

³ Razlagalno pravilo iz drugega odstavka 82. člena OZ.

⁴ Na prilogi B10 sodnega spisa, od tu Pogodba.

⁵ Glej odločbi II Ips 45/2012 z 16. 5. 2013 in II Ips 313/2014 z 12. 5. 2016, pa tudi podobno stališče, izraženo na primer v odločbi III Ips 17/2015 z 19. 7. 2016, po katerem je sporno določilo tisto, ki glede na besedilo, včasih pa tudi glede na kontekst, v katerem je izoblikovano, objektivno vzeto omogoča več razlag.

⁶ Glej njene navedbe na 7. in 8. strani pritožbe.

⁷ Glej zlasti ugotovitve sodišča v 22. točki obrazložitve in izvedenčevo pisno ter ustno mnenje na listovnih številkah 108-109 in 136 sodnega spisa.

⁸ Izpostavil je pomanjkljivosti v metodologiji, slabo arhitekturno zasnovo in to, da izvirne kode niso imele polnopomenskih imen.

⁹ Glej prvi odstavek zapisnika na listovni št. 139 sodnega spisa, v zvezi s pisnim odgovorom na 2. vprašanje na listovni št. 109 sodnega spisa.

¹⁰ T. j. pri izdelavi varnostnih kopij, ki spada med vzdrževalna dela.

¹¹ Glej splošno pravilo iz prvega odstavka 639. člena OZ.

¹² Glej drugi odstavek 4. točke njenega odgovora na tožbo na listovni št. 21 sodnega spisa in 14. točko pripravljalne vloge na listovni št. 58 sodnega spisa.

¹³ Ki jih nenazadnje potrjuje tudi pogodbeni dogovor iz drugega odstavka 7. člena Pogodbe o višini skupne pogodbene cene, ki je z upoštevanjem 20% davkom na dodano vrednost znašala 192.000.000 SIT.

¹⁴ Glej dr. Aleš Galič, v: Sankcije za neaktivnost strank v pravnem postopku, Zbornik znanstvenih razprav LXIII. letnik, 2003, stran 172.

¹⁵ Glej 27. točko na 25. strani obrazložitve prvostopenjske sodbe.

¹⁶ Na prilogi B10 sodnega spisa.

¹⁷ Glej 5. člen Pogodbe, med drugim gre za izdelavo sistema v skladu z naročnikovimi specifikacijami in navodili, njegovo namestitev in vzdrževanje ter za usposabljanje.

¹⁸ Glej 4. in 8. člen Pogodbe.

¹⁹ Glej 7. člen Pogodbe.

²⁰ V četrtem odstavku 7. člena Pogodbe.

²¹ Glej enajsti odstavek 2. člena in zlasti 51. člen Zakona o javnih financah v zvezi z 21. členom Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2004 in 2005.

²² V skladu s 4. členom ZJF za izvrševanje proračuna vlada odgovarja državnemu zboru.

²³ Pritožbeni očitke, ki se nanaša na zavrnitev dokazov, ki so bili predlagani "kot do sedaj", za presojo utemeljenosti pritožbe torej ni pomemben, zato ga drugostopenjsko sodišče, upoštevajoč prvi odstavek 360. člena ZPP, ni vsebinsko obravnavalo.

²⁴ Glej VIII. točko pripravljalne vloge na listovnih št. 43 in 44 sodnega spisa.

²⁵ V tretjem odstavku na 5. strani pritožbe.

²⁶ Glej prvi odstavek 337. člena ZPP.

²⁷ Enako pa velja tudi glede okoliščin za zmanjšanje odškodnine po 243. členu OZ.

²⁸ Glej stališči, izraženi v sodbi VSRS III Ips 157/2007 z 13. 7. 2010 in sklepu VSRS III Ips 2/2009 s 6. 9. 2011.

²⁹ Na novo je trdila in dokazovala, da je tožeča stranka po njenem odstopu od Pogodbe še vedno izvajala posle z javnimi institucijami.

³⁰ V 4. točki odgovora na tožbo je tožena stranka tudi sama ugotovila, da tožeča stranka s svojim zahtevkom "v bistvu zahteva delno izpolnitev naročnikovih obveznosti iz ... razvezane pogodbe" .

Datum zadnje spremembe: 25.04.2018